

**WŁODZIMIERZ ZAKRZEWSKI (1916—1992).**  
**POSTIMPRESJONISTA**

WYSTAWA MALARSTWA ZE ZBIORÓW MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI



# WŁODZIMIERZ ZAKRZEWSKI (1916 – 1992)



25<sup>lat</sup> Mazowsze





# WŁODZIMIERZ ZAKRZEWSKI (1916—1992). POSTIMPRESJONISTA

WYSTAWA MALARSTWA ZE ZBIORÓW MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI

Pod redakcją:  
Beaty Michalec i Tadeusza Skoczka

Warszawa 2022

**WŁODZIMIERZ ZAKRZEWSKI (1916—1992).**  
**POSTIMPRESJONISTA**

Galeria Brama Bielańska Cytadeli Warszawskiej  
28 kwietnia — 8 maja 2022

Galeria Willa Polonia w Lublinie  
3 — 10 września 2023

Kurator wystawy  
Małgorzata Karolina Piekarska

**ISBN 978-83-66640-77-1**

**Wydawnictwo Muzeum Niepodległości**  
(identyfikator wydawnictwa naukowego 42-700)  
al. Solidarności 62; 00-240 Warszawa  
wydawnictwo@muzn.pl  
tel. 826 90 91 w. 41

# SPIS TREŚCI

Tadeusz Skoczek <b>OD SOCJALIZMU DO POSTIMPRESJONIZMU</b> .....	7
Małgorzata Karolina Piekarska <b>WŁODZIMIERZ ZAKRZEWSKI (1916–1992). POSTIMPRESJONISTA</b> .....	9
<b>PRACE ARTYSTY W ZBIORACH POLSKICH</b> .....	18
<b>PRACE ARTYSTY W ZBIORACH ZA GRANICĄ</b> .....	19
<b>BIBLIOGRAFIA</b> .....	20
<b>SPIS OBIEKTÓW NA WYSTAWIE (SPIS ILUSTRACJI)</b> .....	21
<b>KATALOG WYSTAWY</b> .....	27
<b>DOTYCHCZASOWE WYSTAWY W GALERII BRAMA BIELAŃSKA</b> .....	53



Tadeusz Skoczek

## OD SOCJALIZMU DO POSTIMPRESJONIZMU

Muzeum Niepodległości z racji swojej historii ma w swoich zbiorach obiekty odziedziczone po zlikwidowanym Muzeum Lenina. Wśród nich znajdują się takie, które choć powstawały z myślą o wodzu rewolucji październikowej, zupełnie się z nim nie kojarzą. Zwłaszcza, gdy nie jest znany kontekst w którym powstawały. Z pewnością należą do nich miejskie pejzaże Włodzimierza Zakrzewskiego. Niegdyś czołowego propagandysty PRL, a po odwilży i słynnym referacie Nikity Chruszczowa o kulcie jednostki i jego następstwach – pejzażysty malującego w duchu postimpresjonizmu. Nie znając kontekstu, widzimy tu nawiązanie do malarstwa Claude'a Moneta, Camille'a Pissarra, Alfreda Sisleya, Suzanne Valadon czy Vincenta van Gogha.

Wystawa prezentowana w Galerii Brama Bielańska pokazuje pejzaże miejskie malowane o różnych porach roku. Przenosi nas w świat



małych uliczek wielkich metropolii – europejskich stolic, jak Paryż czy Londyn oraz małych miejscowości jak Nowy Targ, Poronin czy Biały Dunajec.

Patrząc na nie i nie wczytując się w tytuły, nie zdajemy sobie sprawy z socjalistycznego charakteru pejzaży, które powstały przecież w zupełnie innym estetycznym duchu niż dzieła epoki socrealizmu, której Włodzimierz Zakrzewski był jednym z twórców. Nie chcemy jednak, by widz, patrząc na pejzaże, myślał o Leninie, a przynajmniej nie w tym kontekście, w jakim robił to artysta, malując je na przełomie lat 50. i 60. Chcemy, by popatrzył na nie, jak na pejzaże pokazujące mniej zatłoczone niż dziś – miasta. Miasta, w których żyło się wolniej. Artysta uchwycił bowiem świat, który dawno przeminął. Biorąc pod uwagę kontekst wodza rewolucji październikowej – chce się powiedzieć – i dobrze. Jednak patrząc na oddany na wędutach spokój i bezruch, czy nie nachodzi nas refleksja, że czegoś nam trochę żal? U Zakrzewskiego nie ma ulicznych korków, sznurów samochodów, wiaduktów, obwodnic itd. Są zatrzymane w kadrze, niemal sielankowe, sceny miejskie, z niewielką liczbą przechodniów. I to chcieliśmy pokazać. Zwłaszcza, że od lat 70. te konkretne obrazy nie opuszczały muzealnych magazynów. Zresztą, by móc je zaprezentować, musieliśmy je najpierw... odczyścić. Mamy nadzieję, że widzowie uznają, że było warto.

Wystawa będzie prezentowana w roku przyszłym w innych instytucjach tworzących kulturę na Mazowszu.

Małgorzata Karolina Piekarska

# WŁODZIMIERZ ZAKRZEWSKI (1916–1992). POSTIMPRESJONISTA

Włodzimierz Zakrzewski – polski malarz, grafik i plakacista, znany jest przede wszystkim jako jeden z inicjatorów i propagatorów socrealizmu w malarstwie i plakacie polskim. To jego autorstwa jest słynny plakat pt. *Olbrzym i zapłuty karzeł reakcji* (1945), a także obraz *Towarzysz Bierut wśród robotników* (1950). Zresztą postawa prosowiecka w twórczości artysty nie powinna dziwić, kiedy spojrzysz się na jego życiorys. Urodzony bowiem w 1916 roku w Petersburgu Zakrzewski pobierał wprawdzie pierwsze lekcje rysunku podczas nauki w stołecznym gimnazjum, po którym rozpoczął naukę w Szkole Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie, ale podczas II wojny światowej przebywał w Moskwie, gdzie kontynuował naukę. To właśnie tam tworzył projekty plakatów wystawianych tamże w oknach TASS<sup>1</sup>, a po powrocie do kraju pełnił funkcję kierownika Pracowni Plakatu Frontowego Ludowego Wojska Polskiego (1944–1948).

<sup>1</sup> Wystawa pejzaży Włodzimierza Zakrzewskiego *Szlakiem Lenina*, sierpień-wrzesień 1958, Kraków 1958, s. 2

W latach 1950–1952 był profesorem warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Jak podają wszystkie biografy, w latach następnych całkowicie poświęcił się malarstwu, a po 1956 uprawiał postimpresjonizm i wiele podróżował, m.in. do ZSRR, Czechosłowacji, Bułgarii, Rumunii, Belgii, Wielkiej Brytanii, Włoch, Francji oraz Stanów Zjednoczonych.

Skąd u czołowego piewcy socrealizmu nagła decyzja o rezygnacji z wykładania na ASP? Skąd decyzja o podróżach? Czemu wybiera malowanie pejzaży?

Trudno na to pytanie odpowiedzieć jednoznacznie, gdyż wiele zależy od naszego spojrzenia na tworzone przez niego w tym okresie miejskie krajobrazy, których Zakrzewski – co warto podkreślić – namalował kilkaset. Czy chodzi w nich o powrót do przeszłości? Do postimpresjonizmu i takich kierunków w malarstwie, które historia sztuki zna sprzed 80 lat, czy... o ideologię? Ktoś mógłby spytać, jaka ideologia może być w krajobrazie? Cóż... taka jak i w tworzonych przez Zakrzewskiego plakatach – socrealistyczna, choć bardziej ukryta. Jak to możliwe? Otóż, gdy artysta porzuca ASP, by poświęcić się malarstwu, zaczyna tworzyć cykl krajobrazów, których wspólny tytuł brzmi: „Szlakiem Lenina”. To panoramy przedstawiające domy, w których mieszkał, bądź tworzył Lenin: ulice i parki, którymi spacerował, a także inne miejsca, w różny sposób z nim związane. Rzecz dziś, po prawie 70 latach nie do uwierzenia, ale stanowiąca fakt, który ma potwierdzenie w dość licznych wystawach o takim właśnie tytule. Mógł to oczywiście być pretekst, który żyjącemu w latach 50. artyście

pozwałał na liczne podróże po świecie, a co za tym idzie zwiedzanie europejskich miast, w których przebywał Lenin lub postaci związane z wyznawaną przez niego i głoszoną ideologią. I po tych 70. latach trudno o owym kontekście zapomnieć. Wszystko dlatego, że choć w licznych katalogach do wystaw i to zarówno do tych z lat 50., jak i późniejszych, nacisk kładziony jest nie na ideologię, ale na pejzaż jako temat malarstwa, to zawsze towarzyszy im jednak spis dzieł, których tytuły mówią wszystko. Są to takie nazwy jak *Ścieżka Lenina w Poroninie* lub *Dom przy ulicy Marie Rose, gdzie mieszkał W. Lenin*. Dziś w tym tytule zniknął drugi człon informujący, że to miejsce było malowane ze względu na osobę Lenina. Patrzymy więc tylko na *Dom przy ulic Marie Rose*.

Na szczęście współcześni Zakrzewskiemu i obecni na jego wystawach krytycy, zwracali uwagę przede wszystkim na walory artystyczne tworzonych przez malarza pejzaży. Zbigniew Florczak, który kilkakrotnie zajmował się pracami Zakrzewskiego, podkreślał, że jest to malarstwo z jednej strony obronne i odruchowe, gdy weźmiemy pod uwagę niewielkie rozmiary obrazów (artysta malował na tym co miał pod ręką w czasach, kiedy o farby i płótna było dość trudno), a z drugiej oparte na pamięci, echach tego, co artysta widział.

Zakrzewski, który naukę malarstwa zaczął przed wojną z pewnością znał wczesne impresjonistyczne pejzaże Jana Stanisławskiego, jego ucznia Stanisława Czajkowskiego czy pejzaże Ferdynanda Ruszczyca pochodzące z początków twórczości artysty. W czasie

II wojny światowej Zakrzewski przebywał w Moskwie. Jak podają jego biografowie, był częstym gościem w istniejącym wówczas Muzeum Nowoczesnej Sztuki Zachodniej przy ulicy Kropotkina<sup>2</sup>, gdzie znajdował się bogaty wybór impresjonistów i postimpresjonistów paryskich (z dawnych kolekcji Iwana Morozowa i Siergieja Szczukina). Zakrzewski odwiedzał to muzeum podobno kilka razy w tygodniu. Sam na zachód pojechał dopiero pod koniec lat 50. i od początku lat 60. podróżował dużo i często. Miejscem, które szczególnie go zachwyciło był Paryż – kolebka impresjonizmu i postimpresjonizmu. Zakrzewski sięgał więc do twórczości Claude’a Moneta, Camille’a Pissarra, Alfreda Sisleya czy Vincenta van Gogha, choć krytycy twierdzili, że porównywanie go z klasykami impresjonizmu jest niezręczne, gdyż wyżej wymienieni byli w swojej epoce pionierami, a już o Zakrzewskim trudno było mówić takie rzeczy. Francuscy artyści byli eksperymentatorami, a Zakrzewski 80 lat później postępował odwrotnie. Jak napisał wspomniany już Florczak: „zaciskał oczy na rewelacje współczesnych. Spod zamkniętych powiek, z muzeów, z pamięci, mocą wrodzonych skłonności formował sobie kanony potrzebne mu do istnienia i do malowania”<sup>3</sup>.

W 1957 roku w Paryżu Zakrzewski zorganizował wystawę swoich obrazów. Prezentował je w skromnej galerii „Palmes” leżącej przy Place St-Sulpice. Media informowały, że do Paryża przybył „realista, socrealista”, ale... po obejrzeniu wystawy zmieniła się towarzysząca

---

<sup>2</sup> Ibidem.

<sup>3</sup> Ibidem.

temu wydarzeniu narracja. Malujący w niemodnej, bo przestarzałej o te 80 lat konwencji artysta zachwycił paryżan, choć... przecież przywiózł drzewo do lasu — postimpresjonizm do jego ojczyzny. Dziennik *Le Liberation* nazwał Zakrzewskiego „polskim Sisleyem”<sup>4</sup>. Francuscy krytycy pisali też, że jest to „malarz czuły na materię i barwę, wystawia bezpretensjonalne płótna, zadumane, pełne wigoru w fakturze, świadczące o żywej reakcji na światło...”<sup>5</sup> We wstępie do katalogu, a także w miesięczniku „Lettres Françaises” przedstawił go paryżanom, sam Georges Besson, jeden z najśłynniejszych krytyków francuskich. Warto pamiętać, że to żona Bessona pozowała do słynnego *Portretu Adele Besson (1918)* pędzla Auguste’a Renoire’a. Ale z drugiej strony wart wspomnieć, że Besson był członkiem Francuskiej Partii Komunistycznej, a Zakrzewski przybył do Paryża z komunistycznego kraju. Na wystawie pokazywał pejzaże z Polski i te namalowane w Paryżu. Besson widział w Zakrzewskim „spadkobiercę naszych (francuskich – przyp. MKP) pomniejszych artystów, z całą rezerwą poprzedników impresjonizmu jak Lepin, Boudin, Sisley, przed 1870, dla których gama kolorów na palecie wystarczała do wyrażania emocji”<sup>6</sup>. Florczak zwrócił uwagę na nieobecność człowieka w wedutach pędzla Zakrzewskiego. Rzeczywiście, malowane przez artystę ulice, nawet tak niezwykle gwarnych miast, jak Petersburg czy Paryż, są niemal wymarłe. Jedyńm śladem obecności człowieka są stojące na nich

<sup>4</sup> Włodzimierz Zakrzewski: *Włochy – Francja, Warszawa, 1962, Warszawa: ZPAP, 1963, Warszawa 1963, s. 2*

<sup>5</sup> [W:] Arts. Cytat za: Włodzimierz Zakrzewski: *Włochy – Francja, Warszawa, 1962, Warszawa: ZPAP, 1963, Warszawa 1963, s. 2*

<sup>6</sup> Cytat za: Raffaele De Grada, *Zakrzewski, Bergamo 1987, s. 3*

samochody. Być może to spowodowało poruszenie paryskiej publiczności przyzwyczajonej do gwaru miejskich ulic. Oto nagle dostali widoki swego miasta (i innych miast) odczłowieczone. Jednak tym, co najbardziej poruszyło zwiedzających paryską wystawę z końca lat 50., to była przede wszystkim kolorystyka Zakrzewskiego – daleka od tej używanej przez impresjonistów, u których światło, a co za tym idzie jasne kolory, odgrywały ogromną rolę. Paleta barw Zakrzewskiego, choć sam siebie nazywał „malarzem światła”<sup>7</sup> została przez krytyków określona jako bura i błotna, choć ja bym jednak nadała jej przymiotnik „ugrowa”. Ugier jasny wydaje się bowiem jednym z ulubionych kolorów polskiego postimpresjonisty, obecnym na wszystkich jego obrazach. Florczak zwracał uwagę na realizm Zakrzewskiego, który szedł niejako pod prąd temu, co było obecne w sztuce jego czasów. Pisał bowiem, że „realistycznej postawy dowodzi się teraz szybkim zaszeregowaniem siebie do jednego z hufców wielkiej komercyjnej rewii, wielkiego karnawału pomysłów beztriosko zwanych nowoczesnością. Realizm Zakrzewskiego jest raczej konwencją tej jego dobrowolnej projekcji wstecz. Nikt tak nie powtarza świata w setkach egzemplarzy od strony starych murów po rozczochrane drzewa. Nie jest to nawet pejzaż w pospolitym znaczeniu tego wyrazu. Zakrzewski znalazł się sam na sam w stosunku do impresjonistów, nie było tu ścisku, więc mógł arbitralnie sięgnąć po własną część. Gdyby w swoim akcie rekonstrukcji próbował się zapalić do impresjonizmu w całej jego ówczesnej skali poszukiwań — gdyby po upływie trzech

---

<sup>7</sup> Raffaele De Grada, *Zakrzewski*, Bergamo 1987, s. 3

czwartym wieku próbował odkrywać tę samą Amerykę — znalazłby się w ośmieszającej go sytuacji tzw. dziesiątej wody po kisielu. Ale odniósł się do swoich mistrzów skromnie i tak jak mu dyktowało jego wschodnioeuropejskie pochodzenie”<sup>8</sup>.

Zakrzewski przez lata wypracował swój własny styl w malowaniu krajobrazu. Styl, który pozwala bezbłędnie rozpoznawać jego obrazy spośród innych, a polegający na malowaniu impastowo, może trochę nerwowo, ale konsekwentnie w tej nerwowości. W latach 70. i 80. artysta miał kilka wystaw we Włoszech, a w roku 1987 ukazał się tam nawet album z jego malarstwem, gdzie zamieszczono tekst włoskiego malarza Raffaele De Grada, który określił polskiego artystę mianem „Ulisesa malarstwa” porównując go z homeryckim bohaterem, przedstawionym przez starożytnego poetę jako tego, który „święty gród Troi / Zburzywszy, długo błądził i w tułaczce swojej / Siła różnych miast widział”<sup>9</sup>. I coś w tym jest, bo pejzaże Zakrzewskiego to jego malarska odyseja przez świat.

Wystawę w Galerii Brama otwiera najwcześniejszy w kolekcji Muzeum Niepodległości pejzaż, bo pochodzący z 1953 roku, a przedstawiający Twierdzę Pietropawłowską w dzisiejszym Petersburgu, a wówczas Leningradzie. Obraz, którym zachwycali się Włosi. Raffaele

<sup>8</sup> Zbigniew Florczak, *Sztuka oczywista*, [w:] Włodzimierz Zakrzewski: pejzaże z lat 1939-1974: kwiecień 1974, Warszawa 1974, s. 3

<sup>9</sup> Homer, *Odyseja*, tł. Julian Siemiński, <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/homer-odyseja.html>, dostęp z dn: 25 kwietnia 2022,



De Grada nazwał go „perłą malarstwa”<sup>10</sup>, wychwalając skoncentrowanie się na „brunatnej zieleni fortu”<sup>11</sup>. Drugim jest *Pejzaż petersburski*, o którym De Grada pisał, że widać na nim „niewypowiedzianą atmosferą zmierzchu, tak typową dla Leningradu przez wiele miesięcy w roku”<sup>12</sup>. Pozostałe prezentowane tu krajobrazy pochodzą z podróży artysty po Europie, podczas których Zakrzewski odwiedził Francję, Anglię, Szwajcarię, Niemcy, ale też Związek Radziecki, Czechosłowację oraz miejsca w Polsce. Wprawdzie wszystkie te miasta i miasteczka oraz namalowane w nich miejsca związane są z Leninem, jednak... patrząc na te obrazy po latach i w oderwaniu od ideologicznego kontekstu, można z czystym sumieniem stwierdzić, że bronią się one jako cykl pejzaży. Na dodatek dziś wydaje się, że każdy pretekst jest dobry, by pokazywać krajobrazy. Przecież nic tak nie uspokaja odbiorcy, jak widoki miast, parków i ogrodów oraz drewnianych domków, zwłaszcza jeśli to domki w górach. Dziś Biały Dunajec czy Poronin to po prostu miejscowości wypoczynkowe, do których turyści przyjeżdżają już tylko podziwiać krajobrazy i oddychać górskim powietrzem. I raczej nikt z nich nie myśli, że idzie, zgodnie z cytatem z wiersza Juliana Tuwima, „Tą samą ścieżką po której Lenin / Być może chodził za tamtych dni”<sup>13</sup>. Po prostu patrzy na krajobraz. I to dostaje również widz obcujący z pejzażami Zakrzewskiego.

---

<sup>10</sup> Raffaele de Grada, *Ibidem*, s. 4

<sup>11</sup> *Ibidem*.

<sup>12</sup> *Ibidem*.

<sup>13</sup> Julian Tuwim, *W Poroninie*.

Artysta za życia był popularny nie tylko w Polsce, Francji czy Włoszech, ale też w Stanach Zjednoczonych, gdzie jego krajobrazy znajdowały nabywców wśród prywatnych kolekcjonerów. Obecnie często pojawia się na aukcjach dzieł sztuki, a jego pejzaże osiągają na nich ceny od kilku do kilkunastu tysięcy złotych. Cóż... stworzony przez Zakrzewskiego cykl pejzaży to kilkaset sztuk obrazów o wymiarach nieprzekraczających metra szerokości lub wysokości, a więc takich, które zmieszczą się w każdym, nawet niewielkim wnętrzu.

# PRACE ARTYSTY W ZBIORACH W POLSCE:

- Muzeum Narodowe w Warszawie,
- Muzeum Narodowe w Szczecinie,
- Muzeum im. L.Wyczółkowskiego w Bydgoszczy,
- Muzeum Ziemi Kaliskiej w Kaliszu,
- Muzeum w Lublinie,
- Muzeum Mazurskie w Olsztynie,
- Muzeum Niepodległości w Warszawie,
- Muzeum Plakatu w Wilanowie,
- Muzeum Warszawy,
- Muzeum Zamoyskich w Kozłowie.

# PRACE ARTYSTY W ZBIORACH ZA GRANICĄ:

- Galeria Drezdeńska w Dreźnie,
- Städtisches Museum w Getyndze,
- Muzeum miasta Berlina,
- Muzeum miasta Drezna,
- Muzeum miasta Budapeszt,
- Muzeum Karola Marksa w Londynie,
- Galeria Tretiakowska w Moskwie,
- Muzeum Sztuk Plastycznych im. Puszkina w Moskwie,
- Ermitaż w Petersburgu
- liczne kolekcje prywatne w kraju i na świecie.

# BIBLIOGRAFIA:

- Raffaele de Grada, *Zakrzewski*, Bergamo 1987
- *Wystawa pejzaży Włodzimierza Zakrzewskiego Szlakiem Lenina*, sierpień-wrzesień 1958, Kraków 1958;
- *Włodzimierz Zakrzewski: pejzaże paryskie*: Warszawa, luty 1958, Warszawa 1958;
- *Włodzimierz Zakrzewski: Włochy – Francja*, Warszawa, 1962, Warszawa: ZPAP, 1963, Warszawa 1963;
- *Włodzimierz Zakrzewski: pejzaże z lat 1939–1974*: kwiecień 1974, Warszawa 1974;

# SPIS OBRAZÓW:

1. **Leningrad – Twierdza Pietropawłowska**  
Leningrad; 1953; wym. 25 x 35 cm; olej; tektura;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw.M.8
2. **Ul. Marie Rose w Paryżu**  
Paryż; 1955; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. 403
3. **Pejzaż petersburski**  
Warszawa; 1956; wym. 18 x 27 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.402

4. ***Droga do parku Montsouris***  
Paryż; 1957; wym. 18 x 27 cm; olej; sklejką;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.404
  
5. ***Praga***  
Praga; 1957; wym. 46 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.425
  
6. ***Paryż – drukarnia***  
Paryż; 1957; 46 x 61 cm; olej; tektura;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.453
  
7. ***Zurich – Spiegelgasse***  
Zurich; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.409
  
8. ***Monachium – Leopoldstrasse***  
Monachium; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; tektura;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.454

9. **Berno – Distelweg I I**  
Berno; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; tektura;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.455
  
10. **Longjumeaux – Le Grande Rue**  
Longjumeaux; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejką;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.418
  
11. **Zimmerwald – Szwajcaria**  
Zimmerwald; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejką;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.421
  
12. **Londyn – dom Marksa**  
Londyn; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; tektura;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.452
  
13. **Monachium – Schwabing**  
Monachium; 1958; wym. 61 x 46 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.410



14. **Londyn – hotel Imperial**  
Londyn; 1958; wym. 61 x 46 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.412
15. **Lipsk – Steinstrasse**  
Lipsk; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.411
16. **Kraków – dom na Zwierzyńcu**  
Kraków; 1959; wym. 45,2 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.4
17. **Dom Teresy Skupień w Białym Dunajcu**  
Biały Dunajec; 1959; wym. 46 x 61 cm; olej; karton;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.405
18. **Więzienie w Nowym Targu**  
Nowy Targ; 1959; wym. 24 x 35 cm; olej; sklejką;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.406

19. **Kazań**  
Kazań; 1960; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejką;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.424
20. **Moskwa – Kreml**  
Moskwa; 1960; wym. 46 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.438
21. **Sztab obrony Leningradu**  
Leningrad; 1960; wym. 46 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.439
22. **Kujbyszew**  
Kujbyszew; 1960; wym. 46 x 61 cm; olej; tektura;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.451
23. **Gimnazjum w Symbirsku**  
Uljanowski; 1960; wym. 61 x 46 cm; olej; sklejką;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.420

24. **Uljanowsk – szkoła**

Uljanowsk; 1960; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.419

25. **Stare domki w Poroninie**

Poronin; 1961; wym. 46 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.433

26. **Paryż – Place du Panthéon**

Paryż; 1962; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.431



**I. Leningrad – Twierdza Pietropawłowska**  
Leningrad; 1953; wym. 25 x 35 cm; olej; tektura;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.8

## KATALOG



**2. Ul. Marie Rose w Paryżu**

Paryż; 1955; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. 403



**3. Pejzaż petersburski**

Warszawa; 1956; wym. 18 x 27 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.402



**4. Droga do parku Montsouris**

Paryż; 1957; wym. 18 x 27 cm; olej; sklejką;

Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.404



**5. Praga**

Praga; 1957; wym. 46 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.425





**6. Paryż – drukarnia**

Paryż; 1957; 46 x 61 cm; olej; tektura;

Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.453



**7. Zurich – Spiegelgasse**

Zurich; 1958; wym. 46 [ 61 cm; olej; płótno;

Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.409



**8. Monachium – Leopoldstrasse**

Monachium; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; tektura;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.454



**9. Berno – Distelweg II**

Berno; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; tektura;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.455



**10. Longjumeaux – Le Grande Rue**

Longjumeaux; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.418



**11. Zimmerwald – Szwajcaria**

Zimmerwald; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.421



12. **Londyn – dom Marksa**

Londyn; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; tektura;

Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.452



13. **Monachium – Schwabing**

Monachium; 1958; wym. 61 x 46 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.410





**14. Londyn – hotel Imperial**

Londyn; 1958; wym. 61 x 46 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.412



**15. Lipsk – Steinstrasse**

Lipsk; 1958; wym. 46 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.41 I



**16. Kraków – dom na Zwierzyńcu**

Kraków; 1959; wym. 45,2 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.4



17. **Dom Teresy Skupień w Białym Dunajcu**  
Biały Dunajec; 1959; wym. 46 x 61 cm; olej; karton;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.405



**18. Więzienie w Nowym Targu**

Nowy Targ; 1959; wym. 24 x 35 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.406



**19. Kazań**

Kazań; 1960; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.424



**20. Moskwa – Kreml**

Moskwa; 1960; wym. 46 x 61 cm; olej; płótno;

Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.438



**21. Sztab obrony Leningradu**

Leningrad; 1960; wym. 46 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.439





**22. Kujbyszew**

Kujbyszew; 1960; wym. 46 x 61 cm; olej; tektura;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.451



49

23. **Gimnazjum w Symbirsku**

Uljanowski; 1960; wym. 61 x 46 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.420

KATALOG



24. **Uljanowski – szkoła**

Uljanowski; 1960; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejka;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.419



**25. Stare domki w Poroninie**

Poronin; 1961; wym. 46 x 61 cm; olej; płótno;  
Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.433



**26. Paryż – Place du Panthéon**

Paryż; 1962; wym. 46 x 61 cm; olej; sklejka;

Muzeum Niepodległości w Warszawie; Nr inw. M.431

# DOTYCHCZASOWE WYSTAWY W GALERII BRAMA BIELAŃSKA

1. Henryk P. Hereć;  
**Oswajanie przestrzeni;**  
17 września – 24 października 2011
2. Remus Wilson;  
**Sily pierwotne;**  
26 października – 21 listopada 2011
3. Antoni Fałat;  
**Pamiętki rodzinne;**  
25 listopada – 29 grudnia 2011
4. Ewa Urniaż-Szymańska;  
**Grafiki;**  
2–22 stycznia 2012

5. **Nie chcemy walczyć z Polakami.**  
**Węgierscy huzarzy na ziemiach polskich**  
**latem 1944 roku;**  
5–16 sierpnia 2015
6. **Maciej Rataj 1884–1940. W 75. rocznicę śmierci;**  
20 sierpnia – 6 września 2015
7. Feliks Mostowicz;  
**Kazachstan – Ursynów.**  
**Droga Feliksa Mostowicza do kraju przodków;**  
18 września 2015 – 24 stycznia 2016
8. Leszek Marek Krześniak;  
**Tadeusz Kościuszko: Mereczowszczyzna – Solura;**  
28 stycznia – 28 lutego 2016
9. Wystawa zbiorowa artystów z Meksyku i Polski;  
**MOSTY: Znad Wisły po Río Bravo;**  
6–28 lutego 2016
10. Grażyna Kostawska i Piotr Szałkowski;  
**Czasy kościuszkowskie;**  
2 marca – 3 kwietnia 2016
11. **Muzeum Polskie w Rapperswilu;**  
7 kwietnia – 8 maja 2016
12. Krzysztof Pawłowski;  
**Paśja;**  
9 kwietnia – 8 maja 2016
13. Łukasz i Stanisław Hadyna;  
**Orzeł Biały – znak wolności;**  
12 maja – 5 czerwca 2016
14. Gustaw Hadyna;  
**Ojcom naszym;**  
12 maja – 5 czerwca 2016
15. Marta Staszczyk;  
**Batiki;**  
10–30 czerwca 2016
16. Janusz Trzebiatowski;  
**Pastele;**  
9 lipca – 14 września 2016
17. **Żoliborz z rodzinnych albumów;**  
8 lipca – 18 września 2016
18. Magdalena Latosiewicz;  
**Oczekiwanie;**  
15 września – 15 października 2016

19. Jerzy Teper;  
**W BIELI I W CZERWIENI.**  
**Defensores Poloniae;**  
19 października 2016 – 9 stycznia 2017
20. Tadeusz Kurek;  
**Stolice Polski w rysunkach Tadeusza Kurka;**  
18 stycznia – 12 marca 2017
21. **Narodowa Sztuka Białoruska;**  
18 marca – 28 marca 2017
22. **Sienkiewicza drogi do niepodległości;**  
7 czerwca – 2 lipca 2017
23. **Plakaty marynistyczne**  
**ze zbiorów Muzeum Niepodległości;**  
7–23 lipca 2017
24. **Konstanty Sopoćko – twórca socrealistyczny.**  
**W zbiorach Muzeum Niepodległości**  
**w Warszawie;**  
7 lipca – 31 sierpnia 2017
25. Joanna Brześcińska-Roccio;  
**Continuum... rysunki z ziemi włoskiej;**  
29 lipca – 3 września 2017



26. Aneta Skarzyński;  
**Brzoza w kulturze słowiańskiej;**  
6 września – 28 września 2017
27. Krystian Kwaśny;  
**drugi plan;**  
6 września – 8 października 2017
28. Piotr Rafałko;  
**100 portretów na 100-lecie  
odzyskania Niepodległości;**  
13 października – 12 listopada 2017
29. Artur Majka; *I*  
**mpresje warszawsko-lwowskie;**  
18 listopada 2017 – 7 stycznia 2018
30. Zdzisław Malinowski;  
**Mogily PowstańcówStyczniowych;**  
12 stycznia – 4 marca 2018
31. Jan Tyszler;  
**Fascynacje Jana Tyszlera;**  
10 marca – 1 kwietnia 2018
32. **Pamięć. Ofiarom katastrofy smoleńskiej;**  
5 kwietnia – 13 maja 2018
- Gabinet Bolesława Bieruta;**  
19 maja – 22 lipca 2018
33. Paulina Hortyńska;  
**Śladami miast;**  
5–29 lipca 2018
34. Małgorzata Wrochna;  
**Portrety smoleńskie;**  
2 sierpnia – 9 września 2018
35. Mirosław Szponar;  
**Józef Piłsudski w kolorze;**  
14–30 września 2018
36. Dobiesław Gała;  
**Wyzwalanie;**  
4 października – 4 listopada 2018
37. Józef Krzysztof Oraczewski;  
**Ważne znaki. Wystawa z okazji  
setnej rocznicy odzyskania niepodległości;**  
8 listopada – 2 grudnia 2018
38. Sofia Mosiadz;  
**Transformacje;**  
8 grudnia 2018 – 13 stycznia 2019

39. Janusz Trzebiatowski;  
***Tryptyk Armenii. Ołtarz – Pieśń – Z ręki Boga.***  
***Katedra 2017–2018;***  
23 stycznia – 15 lutego 2019
40. ***Dzieła utracone.***  
***Z przeszłości w przyszłość poprzez teraźniejszość;***  
21 lutego – 31 marca 2019
41. ***Bronisław Wojciech Linke.***  
***Sprzeciw i zaangażowanie;***  
3 kwietnia – 12 maja 2019
42. Ewa Urniaż-Szymańska;  
***W CZORAJ DZIŚ JUTRO?***  
***Wystawa Ewy-Urniaż Szymańskiej;***  
5–30 czerwca 2019
43. ***Traktat Wersalski – 28 czerwca 1919;***  
28 czerwca – 28 lipca 2019
44. Tomasz Sarnecki;  
***W przededniu wolności;***  
11 lipca – 25 sierpnia 2019

45. ***Dziś idę walczyć, Mamo.***  
Rysunki Bogusława Lustyka  
**Godzina W.**  
**Powstanie Warszawskie oczami artysty;**  
30 lipca – 25 sierpnia 2019
46. ***Baon Stołeczny w obronie Warszawy w 1939 r.;***  
30 sierpnia – 6 października 2019
47. ***Był taki wrzesień;***  
10–20 października 2019
48. ***Władysław Orkan. Poeta uciśnionych;***  
24 października – 8 grudnia 2019
49. ***PRACA I PASJA. PIOTR M. ZALEWSKI;***  
(13 grudnia 2019 – 19 stycznia 2020)
50. ***Dziedzictwo pokoleń dla przyszłości***  
**Wystawa zbiorowa;**  
23 stycznia – 16 lutego 2020
51. Towarzystwo Rapperswilskie;  
***Jan III Sobieski – król, wódz, polityk;***  
15 lutego – 15 marca 2020
52. ***Kłamstwo – wirus cywilizacji***  
**Wystawa według pomysłu**  
**Tadeusza Zielińskiego;**  
3 czerwca – 16 sierpnia 2020
53. ***TAK NIEWIELU W HEROICZNEJ OBRONIE***  
***NIEBA NAD ANGLIĄ. POLACY W POWIETRZNEJ***  
***KAMPANII W 1940 ROKU;***  
27 sierpnia – 27 września 2020
54. ***SZLAKIEM DOLINY WISŁY;***  
7 października-15 listopada 2020
55. ***BATALIONY CHŁOPSKIE***  
***Armia Polskiego Państwa Podziemnego;***  
17 lutego – 21 marca 2021
56. Elżbieta Waga;  
***Przejście;***  
18 maja – 6 czerwca 2021
57. Małgorzata Podziomek-Kotecka;  
***MAGIS ART. Od profanum do sacrum;***  
10 czerwca – 25 lipca 2021
58. Monika Gliga;  
***CZY WIESZ ILE SYRENEK JEST W WARSZAWIE?;***  
28 lipca – 22 sierpnia 2021
59. ***KRYSTYNA KRAHELSKA.***  
***Opowieść o dziewczynie,***  
***która oddała swoją twarz***  
***Syrence Warszawskiej;***  
2–22 sierpnia 2021

60. **Narodowa Galeria**  
**Niepodległości Polski 100;**  
28 sierpnia – 14 listopada 2021
61. **Galeria Malarstwa Historycznego.**  
**Podsumowanie projektu;**  
9 grudnia 2021 – 30 stycznia 2022
62. **Śladami Tadeusza Kościuszki**  
**nad Wisłą;**  
4 lutego – 1 kwietnia 2022
63. **„Dążenie do ideału”**  
**Zofia Solarzowa;**  
6–8 kwietnia 2022

Redaktor prowadzący  
**Tadeusz Skoczek**

Organizacja produkcji  
**Piotr Maroński**

Promocja  
**Dorota Panowek**

Fotoskład i łamanie  
**Natalia Roszkowska**

Realizacja poligraficzna  
**WPK Piotr Walewski**

Nakład 200 egz.  
Dystrybucja bezpłatna w ramach działalności edukacyjnej



Partnerzy

---



Patronat medialny

---



25<sup>lat</sup> Mazowsze

Muzeum Niepodległości w Warszawie  
jest jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Mazowieckiego

Organizatorzy

---

ISBN 978-83-66640-77-1